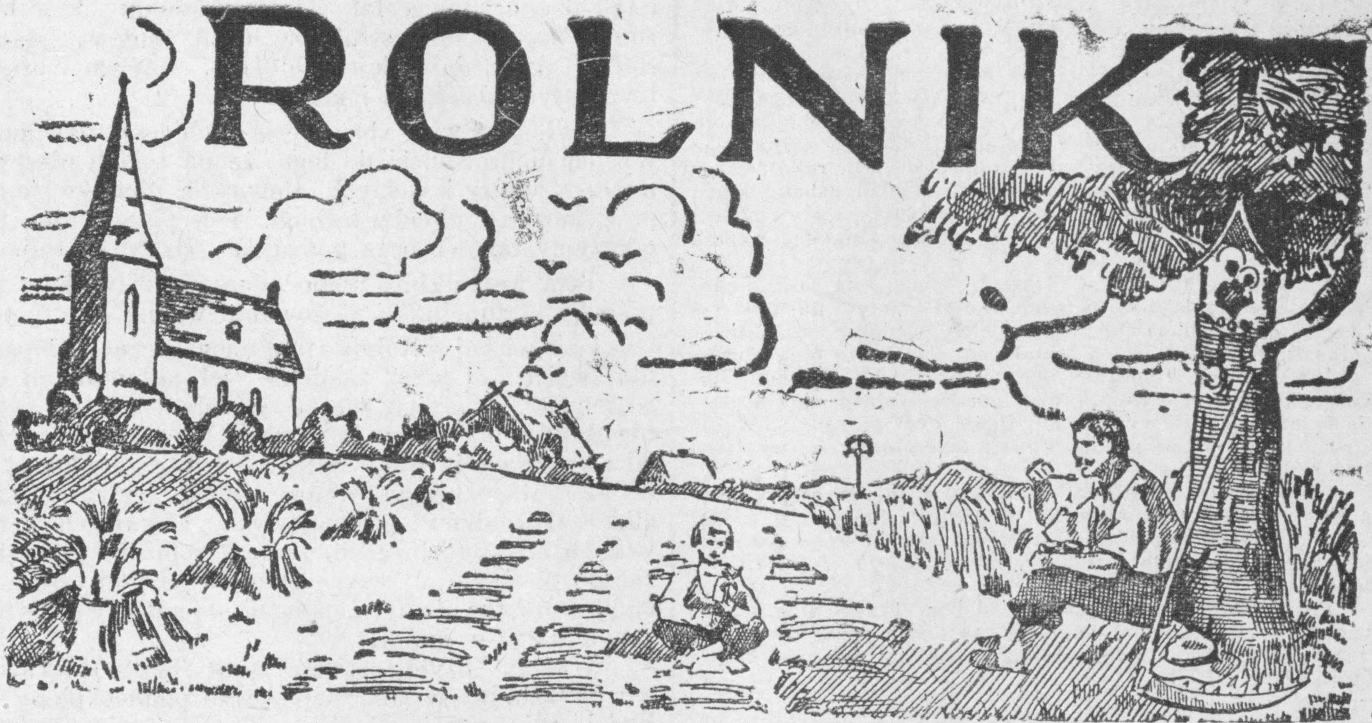

ROLNIK

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy”.

Rok III.

Nowemiasto, dnia 11 lipca 1929.

Nr. 21

Doroczne Walne Zgromadzenie Pom. Tow. Roln.

Dnia 26 czerwca rb. odbyło się w Toruniu doroczne Walne Zgromadzenie Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego, poprzedzone uroczystą Mszą św. w kościele Panny Marji. Po Mszy św. przybyli goście oraz delegaci z orkiestrą i 58 sztandarami przeszli pochodem przez ulice i rynek miasta do Dworu Artusa.

Obecnych delegatów i gości przybyło na Zjazd około 800 osób, co jest dowodem żywego zainteresowania się działalnością i rozwojem Towarzystwa.

Zjazd zaszczylili swoją obecnością przedstawiciele Władz, Duchowieństwa i organizacji społecznych. Wśród szeregu nadesłanych życzeń pomyslnych obrad były pisma i depeze m. in. od J. E. Biskupa Dr. Okoniewskiego, ministra Rolnictwa p. Niezabytowskiego, ministra Reform Rolnych p. Staniewicza, rektora p. Mikułowskiego-Pomorskiego, prezesa Zw. Organizacji Rolniczych Rzplitej Polskiej p. Fudakowskiego, prezesa W. T. K. R. p. Plucińskiego i innych. Walne Zgromadzenie uchwaliło wysłanie depez do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Rządu i J. E. Ks. Biskupa Dr. Okoniewskiego.

Oddaniem przez powstanie czei zmarłym działaczom społecznym na Pomorzu i odczytaniem szeregu depez powitalnych p. prezes Donimirski utworzył doroczne Walne Zgromadzenie PTR., poczem wygłosił przemówienie, w którym poruszył najważniejsze i aktualne sprawy rolnictwa, przedstawiając sprawę polityki zbożowej Rządu, katastrofalny stan niżki cen zbóż na giełdach światowych i krajowych, jak również niepomyślny stan konjunktur gospodarczych i finansowych na rynku światowym. Dalej omawiał działalność PTR., która zmierza konsekwentnie do podniesienia kultury wsi, stałego zwiększenia wytwórczości rolnej i przyścia z pomocą małorolnym gospodarzom i osadnikom.

Następnie p. dyr. inż. Dybowski złożył sprawozdanie z działalności Towarzystwa za rok 1928 i przedłożył budżet na rok 1929. Ze sprawozdania wynika, że rozwój PTR. i praca wewnętrzna w roku sprawozdawczym poczyniła wielkie postępy. Liczba Kółek Rolniczych i członków wzrosła, nowych Kółek przybyło 63, tak, że obecnie Towarzystwo posiada 15.249 członków zrzeszonych w 413 Kółkach Rolniczych.

PTR. w roku sprawozdawczym rozszerzyło swą działalność, obejmując 3 nowe działy, a mianowicie: opieki i organizacji gospodarstw osadniczych, powstałych z przebudowy ustroju rolnego, oświatowo organizacyjnej pracy wśród gospodyń wiejskich oraz Przesposobienia Rolniczego młodzieży. Umoc-

niono działalność placówek powiatowych przez utworzenie w 10 powiatach Instruktorjatów Osadniczych, wreszcie przystąpiono do zorganizowania Instruktorjatów rolnych przy wydatnej pomocy Sejmików Powiatowych.

Z danych cyfrowych, przytoczonych w sprawozdaniu, wynika, że Towarzystwo udzieliło swym członkom 15.057 porad, zarejestrowanych w Biurach Towarzystwa, dokonało 589 wyjazdów lustracyjnych Kółek Rolniczych, którym dostarczono 21 nowych biblioteczek, oraz 3200 egz. broszur i wydawnictw rolniczych. Zebrań Kółka Roln. odbyły 4268, wspólnych zwiędzeń gospodarstw 207, kursów ogrodniczo-warzywniczych 25, wspólnych zakupów, zarejestrowanych w Centrali: węgla 1396 tonn, nawozów sztucznych 17460 tonn, nasion 235 ctr., pasz treściwych 2095 tonn, drzewek i krzewów owocowych 5476 sztuk, słomy 38 tonn, soli bydłowej 750 tonn. Na terenie Kółek Rolniczych powstało 31 Kas Stefczyka. Założono 75 Sekcyj Przesposobienia Rolniczego młodzieży (z udziałem 800 młodzieży płci obojga), 14 Kół Gospodyń Wiejskich, przeprowadzono 19 6-tygodniowych kursów kroju i szycia gospodarstwa domowego przy udziale 493 uczenie.

Założono 40 Związków Celowych zakupu maszyn rolniczych, zorganizowano w Kółkach Rolniczych 1650 osadników z nowej parcelacji, podjęto organizację 101 gospodarstw osadniczych, powstałych z przebudowy ustroju rolnego.

Praca Towarzystwa odbywa się za pośrednictwem następujących wydziałów: prawno-podatkowego, osadniczego, Organizacji Gospodarstw Osadniczych, Pracy, Administracyjnego, Oświatowego, Kół Gospodyń Wiejskich, Przesposobienia Rolniczego i Urzędników Gospodarczych.

Działalnością PTR. obejmowało sprawy: podatkowe, kredytowe, świadczeń socjalnych, spółdzielcze, oświaty pozaszkolnej, tak w Kółkach Rolniczych jak i wśród młodzieży, Gospodyń Wiejskich, opiekę nad osadami, akcję wśród Urzędników Gospodarczych itp.

Walne Zgromadzenie przyjęło sprawozdanie i zamknięcie rachunkowe za rok 1928, kończące się sumą — 215.820. 19 zł, i preliminarz na rok 1929 w sumie końcowej 308.463. zł.

Następnie odbyły się wybory dwóch następujących członków Zarządu Głównego PTR., oraz uchwalono składki członkowskie na rok 1929 w rozmiarach składki z poprzedniego oraz na rok budżetowy 1930/31 w wysokości 10 groszy z morgi dla wszystkich członków Towarzystwa, równając przez to stawkę od morgi dla wszystkich kategorii posiadaczy i dzierżawców rolnych.

Następnie przystąpiono do wyborów radców do Pomorskiej Izby Rolniczej, których wybrano 11.

Popołudniowe obrady w sekcjach (Organizacyjna, Oświatowa, Osadnicza i Organizacji Gospodarstw, Ekonomiczna, Spółdzielcza i Urzędników Gospodarczych), były nadzwyczaj

ożywione i interesujące. Szereg opracowanych rezolucyj dały Zarządowi Głównemu PTR. obfity materiał dla prac w bieżącym roku.

Rezolucje zostały przyjęte na plenarnym posiedzeniu, na którym między innymi powzięto uchwałę budowę domu Towarzystwa. Uchwałą tą Walne Zgromadzenie nakłada obowiązek na wszystkie Kółka Rolnicze PTR., by, zdobywając na ten cel fundusze, przez urządzenie w ciągu roku imprez dochodowych, jak np. przedstawień amatorskich, zabaw, loterij itp. wniosły odpowiednie na ten cel fundusze, we wysokości co najmniej jednej t. zw. cegiełki na budowę gmachu, w cenie 100 zł.

Zapoczątkowanie tej akcji przez obecnego na sali Księdza Prezesa Sadowskiego z Wygody, który złożył na ten cel 1 cegiełkę w swoim imieniu i jedną cegiełkę w imieniu Kółka Rolniczego Wygoda zostało przyjęte burzą oklasków.

We wolnych wnioskach, aprobując uchwałę Zarządu Głównego, który w tym roku skrócił obrady Walnego Zgromadzenia do jednego dnia, wyrażono życzenia, by w przyszłości Walne Zgromadzenie odbywało się wzorem lat ubiegłych w ciągu dwóch dni.

Obrady zadokumentowały dobitnie, że linia pracy, wytknięta przez władze Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego w kierunku zgodnego współdziałania całego stanu rolniczego, znajduje zupełne uznanie członków Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego.

Po wyczerpaniu porządku obrad Pan Przeses Domański, dziękując wszystkim zebrany za tak liczne przybycie i życząc owocnej pracy na rok następny, zamknął doroczne Walne Zgromadzenie PTR.

Zakładajmy Koła Gospodyń Wiejskich!

Nie zapominajmy o wapnie!

Wszystkim prawie wiadomo, że rola dlatego, aby mogła wydać plon, potrzebuje bezwzględnie następujących składników: azotu, fosforu, potasu, wapna i słodkiej próchnicy.

Wszystkie te składniki winny się znajdować w odpowiedniej ilości dla potrzeb danej rośliny i brak jakiegokolwiek z tych składników, stosownie do prawa minimum — wywołuje nieurodzaj, choć byśmy nie wiem ile innych składników na to pole nawozili.

Zapyta niejeden: „cóż to za „prawo minimum“? Minimum po łacinie znaczy „najmniej“. Więc danego składnika pokarmowego nie może być właśnie najmniej lub też mówiąc inaczej „wcale“, podczas gdy innych składników pokarmowych będzie pod dostatkiem. Inne wytlumaczenie prawa minimum jest następujące. Przedstawmy sobie beczkę, w której brak jednej klepki. Choć wszystkie inne klepki są całe i zdrowe, beczka ta będzie bezużyteczna i choćbyśmy w nią, nie wiem ile, wody nalewali, nigdy pełną nie będzie. I tu właśnie wielu rolników, stosując w dobie obecnej dość forsownie nawozy sztuczne, zapomina o prawie minimum i dając roli pod dostatkiem azotu, fosforu i potasu, w postaci saletry, siarczanu amonu, azotniaku, superfosfatu, tomasówki, kainitu i soli potasowej — zapomina dawać wapna. Tymczasem, właśnie przy stosowaniu nawozów sztucznych, współrzędne stosowanie wapna jest nie tylko pożądanym, ale wprost koniecznym i niezbędnym. Zaraz objaśnię, dlaczego.

Nawozy sztuczne działają nieraz ujemnie na nasze role, które są w 90 proc. niedrenowane, w dwóch kierunkach. 1, w kierunku zakwaszania roli

i tak działa superfosfat, siarczan amonu i 2 w kierunku pogarszania struktury czyli budowy (stanu) roli. Tak działa saletra chilijska, używana często i w dużych dawkach i kainit.

Wyłączne więc stosowanie tych nawozów może w końcu doprowadzić do tego, że na rolach nieczynnych, z natury kwaśnych, zlewnych, nie tylko że nie powiększymy plonów swoich, lecz przeciwnie, pogorszymy takowe oraz popsujemy strukturę roli.

Tym wszystkim niepożądanym zjawiskom zapobiega w zupełności stosowanie wapna.

I co więcej. Rolnik, pragnący zacząć polepszenie swoich pól przez zasilenie ich składnikami nawozowymi, powinien zacząć właściwie nie od sypiania drogich nawozów sztucznych, lecz winien zacząć od zwapnowania roli, dlatego, aby przygotować ją do należytego przyjmowania i wykorzystania wszystkich składników pokarmowych, zawartych w nawozach sztucznych, czyli, że ogół rolników powinien zacząć postępować wręcz przeciwnie od tego, co ogólnie obserwujemy, że stosuje się nawozy sztuczne, zapominając o wapnie.

Wapno, użyte nawet samo bez dodatku nawozów szt., już w znacznej mierze podnosi plony, bo budzi rolę, uruchamia ją, rola staje się czynną, ciepłą i pozbawia kwasów.

Rzecz prosta, że wapno musi mieć coś wogóle do uruchomienia. Roli beznadziejnie wyjąłowiej nawet wapno nie wiele pomoże.

Budowa roli staje się gruzelkową i zachowuje tę idealną strukturę dość długo.

Uczynienie ziemi przepuszczalnej i przewiewnej stanowi o tem, że cały świat drobnoustrojów, czyli okiem niewidzialnych drobnoustrojów, dotychczas beczynnie vegetujących w ciężkiej, zaskorupionej glebie, budzi się do pracy, ku pożytkowi rolnika czy to wchłaniając chciwiej azot z korzonków roślin motylkowych, czy też rozkładając materje organiczne, a więc słodką próchnicę, powstającą z butwienia, nie zaś z gnicia.

Dalej pod wpływem wapna mogą jaknajlepiej odbywać się wszystkie przemiany nawozów sztucznych w ten stan, w którym stają się one przyswajalne dla roślin. Wiadomo bowiem, że nawozy szt. muszą przejść cały szereg zmian w roli, zanim mogą być użyte przez rośliny.

Im rola czynniejsza i zasobniejsza w wapno, tem prędzej odbywa się ten proces przyswajania pokarmów przez rośliny. Odnosi się to w szczególności do superfosfatu.

Chemiczne działanie wapna polega również na zobojętnieniu czyli pozbawieniu ujemnych właściwości, wszelakich kwasów, nagromadzonych w ziemi, bądź przez długotrwałe działanie nadmiernej ilości wody (sapy) bądź przez nagromadzenie się kwaśnej próchnicy (murszu), bądź przez działanie kwaśnych nawozów sztucznych.

Kwasy te zostają z roli przez wapno usunięte. Roślina nie może żyć w roli kwaśnej. Rozwijając się początkowo dość dobrze, w późniejszym okresie kurczy się, listki czerwienieją i wkrótce cała roślina ginie wskutek otrucia się truciznami, powstającymi w zakwaszonej roli wskutek połączeń się różnych składników dla roślin zabójczych, jak np. żelaza, siarki i t. p.

Dalej, pod wpływem wapna, odbywa się szybkie utlenianie czyli spalanie się materji organicznych, a więc próchnicy. I dlatego z wapnowaniem winniśmy być b. ostrożni na rolach lekkich, ubogich w próchnicę, ponieważ ziemie te tracą ją przez

stlenianie. Na ziemię te dawać należy z lepszym skutkiem margiel lub wapno naturalne, zawierające prócz wapna i glinę.

Nie wszystkie rośliny są jednakowo wdzięczne za wapno. Najwięcej potrzebują go buraki cukrowe i motylkowe prócz łubinu i czasem seradeli. Kłosowe, aczkolwiek są bardzo wdzięczne za wapno, to jednakże nie cierpią w tym stopniu z braku tego składnika jak np. motylkowe, które na ziemiach bezwapiennych upadnie chybają, streszczając com o działaniu wapna powiedział, powtarzam, że wapno:

1. polepsza budowę roli, czyli robi ją przepuszczalną i przewiewną, pozbawia ją zlewności i przyczynia się do stworzenia struktury gruzelkowej roli.

2. Uruchamia związki azotowe i potasowe, czyni je przyswajalnymi dla roślin, dając np. kwasowi fosforowemu formę dla roślin przyswajalną.

3. Przyczynia się do rozwoju i życia mikroflory, czyli całego świata drobnoustrojów (bakteryj), znajdujących się w ziemi, a tak pożytecznych dla rolnika.

4. Wreszcie wapno odkwasza rolę czyli pozbawia ją kwasów wszelkich.

O tem, jak i kiedy wapno stosować należy — do następnego numeru.

Felicjan Dołęga-Lewandowski, Ruda.

Rolniku, jeżeli pragniesz postępu wsi polskiej, wstąp do Kółka Rolniczego i uczęszczaj na zebrania!

Zwalczanie śnieci cuchnącej pszenicy.

Jednym ze środków zwiększenia produkcji pszenicy w Polsce byłoby ograniczenie strat, powodowanych przez choroby, w pierwszym rzędzie przez śniec cuchnącą, zwaną inaczej murzem pszenicy (*Tilletia tritici* i *Tilletia lewis*).

Wobec tego, że zwalczanie śnieci za pomocą zaprawiania (bejcowania) ziarna siewnego jest łatwe i wykonalne dla każdego rolnika, Ministerstwa Rolnictwa zwraca się do wszystkich organizacji rolniczych o uwzględnienie tej sprawy w programie pracy na rok bieżący.

Wszyscy instruktorzy winni zwrócić uwagę na to, jak dalece i w których okolicach okręgów ich działania śniec występuje najsilniej i tam uświadomić rolnikom, jak znaczne straty wskutek tego ponoszą, a następnie urządzić praktyczne pokazy zaprawiania ziarna.

Na wszelkich kursach i w szkołach rolniczych winny być również urządzane takie pokazy.

Równocześnie należy dbać o to, aby instytucje rolniczo — handlowe były zaopatrzone w środki do zaprawiania przede wszystkim najskuteczniejsze i wyrabiane w kraju, jak formalina i siarczan miedzi.

W tej sprawie Ministerstwo równocześnie zwraca się do naczelnych instytucyj rolniczo — handlowych.

Zaprawianie ziarna, zarówno na mokro, jak i na sucho, może być ułatwione przez użycie właściwych przyrządów, które jednak mogą się okazać zbyt kosztowne dla drobnych rolników.

Dlatego przyrządy winny być nabywane przez spółki maszynowe i znajdujące się w punktach czyszczenia nasion, jak to jest z dobrymi wynikami wprowadzone w Czechosłowacji.

Po wszelkie wskazówki i porady w sprawie zwalczania śnieci zwracać się należy w pierwszym rzędzie do zakładów doświadczalnych i ognisk kultury rolnej.

P.P. Burmistrzowie i Sołtysi ogłoszą powyższe w gminie sposobem praktykowanym. Jako rolniczy zakład doświadczalny należy uważać szkołę rolniczą w Byszwałdzie.

Nowemiasto, dnia 13. 6. 1929 r.

Nr. VI — L — 5.

Starosta Powiatowy (—) A. Bederski.

Rady dla rolników na lipiec.

Kończyć okopywanie roślin, które tego potrzebują.

W pierwszej połowie miesiąca zeźniwować rzepak.

Przygotować i opatrzyć narzędzia i przybory do sprzętu zboża, bo przy suchej pogodzie na lżejszych gruntach od połowy tego miesiąca żniwo się zaczyna. Narobić należy powróseł zawczasu do wiązania snopków. Stodoły należy zbadać, oczyścić, a przedewszystkiem dachy tak naprawić, aby były nieprzemakalne. — Ścierniska po zbożach należy, ile możliwości, zaraz po sprzęcie podorywać. — Po sprzęcie żyta następuje sprzęt jęczmienia i grochu. — Ziemniaki drugi raz okopać. — Pola pod oziminę drugi raz uprawiać. — Pszczoł doglądać, bo czas lipcowy jest najpożyteczniejszy w pasiece; odbywają się najsilniejsze rójki. — W tym miesiącu rodzą się jagnięta lętne; dla owiec matek należy zawczasu przygotować dobre i pożywne pastwiska. — W chlewach dla świń i kóz dbać o jak największą czystość oraz o to, żeby takie chlewy nie były przepełnione zwierzętami. O to dbać należy podczas całej pory gorącej.

Wskazówki i rady praktyczne.

Mleko zsiadłe (kwaśne).

Mleko zsiadłe (kwaśne) nie zawsze jest równe dobre i smaczne. Skoro raz uzyska się dobre zsiadłe mleko, należy część odlać i dolewać je do mleka, które przeznaczono na zsiadłe. Z tego znowu potem się odlewa porcję do dalszego szczepienia.

Jak oczyścić wodę w studni?

Brunatne zabarwienie wody wskazuje na obecność żelaza. Początkowo należy dodać kilka kilogramów wapna i przez pewien okres czasu studnia powinna być otwarta, aby umożliwić największy dostęp powietrza. Po 10 dniach zadać większą ilość węgla kowalskiego, aby dno studni było przykryte, a następnie oczyścić studnię.

Co lepiej się oplaca uprawiać brukiew czy buraki pastewne dla krów dojnych?

Brukiew ma cokolwiek większą wartość pożywną od buraków pastewnych, lecz smak jej nieraz udziela się mleku, wobec tego nie uważa się jej jako idealną paszę dla krów.

Czy 1 ctr. buraków pastewnych odpowiada 1 ctr. brukwi?

Stosunek wartości pożywnej brukwi do buraka pastewnego 7,5 : 6,5, to znaczy 7 i pół ctr. buraków pastewnych odpowiada 6 i pół ctr. brukwi.

Wiadomości gospodarcze.

527 kilogramów wagi.

527 kilogramów wagi miał wieprz, wystawiony na Powszechną Wystawę Krajową z chlewni p. Michalskiego z Łysinina, powiatu żnińskiego.

Najlepsza pasza dla gołębi.

Zagraniczne badania wykazały, że najlepszą paszą dla gołębi jest jęczmień, zawiera bowiem wszystkie składniki dla życia gołębi potrzebne, jednakże jęczmień jest łatwiej strawny od grochu. Można go skarmić również młodego gołębią, które go łatwo trawia.

Odkrycie zarazka choroby płucnej bydła.

Znakomity bakterjolog prof. Uniw. Jagiellońskiego dr. Julian Nowak, po szeregu lat badań, przeprowadzonych w Krakowskim Instytucie Medycyny Doświadczalnej nad zarazkami niewidzialnymi dla oka ludzkiego pod najsilniejszym nawet mikroskopem, zdołał przy zastosowaniu skomplikowanej techniki barwienia, specjalnych filtrów świetlnych i nadzwyczaj czułych płyt fotograficznych, uchwycić na ich emulsję cały cykl rozwojowy ultramikroskopowego zarazka tak u nas do niedawna jeszcze groźnej bydłowej zarazy płucnej.

Odkrycie to jest olbrzymim krokiem naprzód w walce z zarazkami przesączalnymi i stanowi ogromną zasługę nauki polskiej.

Jakie i ile nasion wywozimy?

Według obliczeń fachowców wywóz nasion z Polski przynosi nam przeszło 40 milionów zł. Wywozimy przede wszystkim nasiona koniczyny, łubinu i następnie buraków cukrowych. Nasiona idą głównie do Niemiec, zwłaszcza, jeśli chodzi o łubin, do Czechosłowacji, Austrii, Danji, Aleksandrii.

Drzewo, które produkuje masło.

W Środkowej Ameryce rośnie drzewo, które produkuje masło. Niebezpieczny konkurent wydaje owoce, podobne do naszych gruszek o zabarwieniu żółto-zielonym, zawierające materię tłustą o smaku masła. Hiszpanja i Marokko mogłyby hodować to drzewo, które wyrasta do wysokości 20 metrów i którego pień wynosi 30 cm. w przecięciu.

W niektórych krajach jest to drzewo najcenniejszym źródłem żywienia się ludności. Jedno wyrośnięte drzewo daje do tysiąca gruszek, z których każda waży od 250—300 gramów.

Jedź i podziwiaj wielkie dzieło zbiorowe narodu polskiego PWK. w Poznaniu, bo nie wiadomo czy doczekasz następnej Wystawy, która nieprędko stworzoną być może.

ZE ZEBRAŃ KÓŁEK ROLNICZYCH

Grodziczno. Zebranie Kółka Roln. odbyło się 26 maja rb. Z powodu nieobecności prezesa p. Karpińskiego zagalął zebranie sekr. p. Jan Kuca w obecności 37 członków i kilku gości. — Po odczytaniu protokołu z poprzedniego i nadzwyczajnego zebrania odczytano komunikaty w sprawie opustów od składek ubezpieczenia od ognia i gradobicia w Tow. „Vesta“, w Pom. Stow. Ubezp. w Toruniu i inne. Nad odczytanymi komunikatami otworzył przewodniczący p.

Kuca dyskusję, w której zabrali głos pp. Falkowski, Grzonkowski, Małolepszy, Miłoszewski, Stiens i Straszewski. Po czym po wyczerpanej dyskusji, przystąpiono do wyboru delegacji na walne zgromadzenie do Torunia. Na propozycję członków, z powodu braku funduszu, we walnym zgromadzeniu ma udział wziąć tylko p. Prezes. Następnie odczytano z „Kłósów“ artykuły: walka z rakiem ziemniaczanym na Pomorzu w roku 1929; jakie szkody wyrządziły mrozy w drzewostanie naszych sadów; plaga gza u bydła rogatego i jej zwalczanie. Dalej we wolnych głosach zabrali głos pp. Falkowski i Miłoszewski. Przewodniczący zebrania powiadamiał członków, iż nadszedł uzupełniający procent od składek ubezpieczenia od ognia za rok 1928. Po wyczerpaniu obrad, zakończono zebranie odśpiewaniem pieśni „Serdeczna Matko“.

Ciche. Dnia 30. 6. rb. odbyło się zwyczajne zebranie Kółka Roln., na które przybył prelegent z PTR., p. Kowalski, wygłaszając dłuższy referat o konieczności organizacji rolników, w znaczeniu hodowli bydła i drobiu. Nie pominięto także palącej kwestji kształcenia zawodowego młodzieży rolniczej. W gorących słowach zachęcał szan. Referent do przysposobienia rolniczego, do zawodów konkurencyjnych uprawy zboża przez młodzież. Na tem skończył się referat. Członkowie przybyli w komplecie, niektórzy wraz z żonami. Żalować tylko można, że nie było więcej gospodyń. Na skutek dorady p. Prelegenta uchwalono zaprosić prelegenta lustratora P.T.R. z referatem: Stosowanie nawozów sztucznych i hodowla kur. O godz. 20. zamknięto zebranie. Następne odbędzie się 28. 7. Sekretarz.

Zielkowo. Dnia 16 czerwca rb., przy udziale 21 członków i dwóch gości, odbyło się zebranie Kółka Roln., które zagalął p. Prezes. Zebrani skarżyli się na wysoki podatek drogowy i inne podatki, które płacić muszą. Uchwalono wnieść wnioski do władz kompetentnych o przeklasyfikowanie gruntów gminy Zielkowo i o znaczne obniżenie podatku gruntowego, gdyż rolnicy tutejsi uginają się pod ciężarem podatków, wymierzonych im wskutek zbyt wygórowanego podatku gruntowego i nadal takiego ciężaru znieść nie mogą. Zaznaczyć należy, że gmina Zielkowo płaci niesłusznie najwyższy podatek gruntowy w powiecie lubawskim, przez co rolnicy tutejsi są bardzo pokrzywdzeni.

Następnie wygłosił p. Pieszczoch, dyr. Szkoły Rolniczej w Byszwałdzie, bardzo obszerny i pouczający referat o stosowaniu nawozów sztucznych i zachęcał do nabywania wyrobów krajowych, które są tańsze i lepsze od zagranicznych. P. Prezes w imieniu zebranych dziękował za wygłoszony referat i prosił p. dyr. Pieszczocha, ażeby raczył w przyszłości częściej tu. Kółko odwiedzać. Następnie członek p. Antoni Kowalski wygłosił odczyt o sprzeczności koniczyny, poczem p. Prezes zebranie zamknął. Sekretarz.

Byszwałd. Przy udziale 20-tu członków odbyło się 16. 6. rb. zebranie miesięczne Kółka Roln., które zagalął prezes p. Majewski. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania i sprawdzeniu listy członków wygłosił p. Prezes odczyt z „Kłósów“ na temat: „Z konkursów gospodarstw włościańskich w powiatach kaszubskich“. Poczem p. Alojzy Bielecki, kupiec z Lubawy, wygłosił dłuższy referat: o krytycznym położeniu zespołu rolniczego w zbywaniu produktów rolnych w kraju w stosunku do rynków zagranicznych za rok 1928. W dalszym ciągu swego przemówienia wspominał o błędach krajowo-gospodarczych, co do wymiału 67 proc. mąki.

Po skończonym referacie, wywiązała się ożywiona o dyskusja i cierpkie uwagi na powyższy temat. Na tem p. Prezes zebranie zamknął, wynaczając następne na 21 lipca rb. Sekretarz.

ZEBRANIA KÓŁEK ROLNICZYCH

odbędą się dnia 7-go lipca 1929 r.

Gryżliny o godzinie 16.

Lipinki po nabożeństwie.

Nowydwór o godzinie 17.

Prątnica „ „ 12 i pół.

Rumian „ „ 16.

Tuszewo „ „ 15.

Kurzętnik zaraz po niesporach o godz. 15.30 w zw. lokalu.

Zwiniarz. Zebranie Kółka Roln. w Zwiniarzu odbędzie się w niedzielę, 21 bm. z raz po nabożeństwie. O liczny udział członków prosi Zarząd.